

krevende og bidra til at ting tar lengre tid enn forutsatt. Etter vår vurdering vil heller ikke omsorgsovertakelse etter § 4-12 alltid være egnet til å gi barnet nødvendig beskyttelse. Vi foreslår derfor at det åpnes for en unntaksbestemmelse til bruk i særlige tilfeller hvor barn har behov for beskyttelse utover seks måneder.

Tiltaksplan/omsorgsplan:

Fylkesmannen slutter seg til forslaget om at det skal fremgå av vedtaket hvilke beskyttelsestiltak som skal iverksettes for barnet. Som det fremkommer i forslaget i § 4-30 har barneverntjenesten omsorgen for barnet ved slike plasseringer. Formålet med plasseringen er, slik vi ser det, å ivareta barnets umiddelbare behov for beskyttelse og omsorg. Vi er imidlertid av den formening at det vil være hensiktsmessig at barneverntjenesten utarbeider en tiltaksplan/omsorgsplan for plasseringen. En tiltaksplan/omsorgsplan vil bidra til å sikre at barnets særlige behov blir ivaretatt under oppholdet på institusjon, særlig med hensyn til skolegang og fritidstilbud, jf. forpliktelsene som følger av FNs barnekonvensjon og Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen, drøftet under del 5 i høringsnotatet. En tiltaksplan/omsorgsplan vil også ha stor betydning for oss som tilsynsmyndighet, for å kunne utøve tilsynet på en faglig forsvarlig måte, hvor ikke minst barnets rettigheter blir satt i fokus. Slik vi ser det blir spørsmålet hvilken type plan som skal utarbeides for barnet. Ut fra vår vurdering synes planer utarbeidet i henhold til §§ 4-5, 4-15 og 4-28 ikke å være tilpasset denne plassering. Vi foreslår derfor at det inntas en egen bestemmelse for utarbeidelse av plan for denne målgruppe. Ut fra den erfaringen vi har med problemstillinger tilknyttet utarbeidelse av aktuelle planer, tror vi en egen bestemmelse vil være med på å tydeliggjøre barneverntjenestens ansvar for plassering, og ikke minst klargjørende for hva planen skal inneholde. Planen bør fremlegges og evalueres hver gang plasseringen behandles i fylkesnemnda.

Plassering i institusjon:

Vi støtter departementets vurdering og forslag om at denne målgruppe skal plasseres i institusjon. Fylkesmannen ønsker å komme med noen presiseringer vedrørende plassering i institusjoner. Som det fremkommer i høringsnotatet antas det at det vil være en liten gruppe barn som har behov for beskyttelse som beskrevet i § 4-29. Videre fremgår det av notatet at det er viktig at denne sårbare gruppen får god og forsvarlig omsorg og behandling på institusjonen. Vi mener derfor det er av stor betydning for å kunne ivareta disse forhold, at kun noen institusjoner kvalitetssikres og eventuelt godkjennes (kommunale og private) for denne målgruppen. Ut fra vår vurdering vil det kreve en spesiell kompetanse hos de ansatte på institusjonen, både i forhold til å gi barna en god omsorg og behandling, og nødvendig kompetanse i å støtte og å motivere barnet til selv å bidra til å komme seg ut av menneskehandelsituasjonen. Videre vil en slik plassering med behov for omfattende beskyttelsestiltak kunne få konsekvenser for omsorgssituasjonen til de øvrige barna som bor på institusjonen.

Fylkesmannen er av den mening at ingen plasseringer i henhold til § 4-29 må skje før institusjonen er kvalitetssikret for målgruppen. Som tilsynsmyndighet er det av stor betydning for vårt tilsyn at en slik rapport fra statlig regional myndighet eller kommunal myndighet foreligger ved gjennomføring av tilsyn. Forskrift om kvalitet og internkontroll inneholder både vurdering av nødvendig kompetanse hos de ansatte ut fra målgruppe, og en vurdering av de materielle forhold. Slik Fylkesmannen ser det vil ovennevnte forhold være avgjørende for slike plasseringer. Videre vil internkontrollen være av stor betydning for slike plasseringer sett i forhold til de beskyttelsestiltak som vil være aktuelt å iverksette overfor barnet.

Som tilsynsmyndighet skal vi kontrollere at det foreligger en målsetting og plan for oppholdet, jf tilsynsforskriften § 7. Det er derfor av stor betydning for vårt tilsynsansvar at institusjonen utarbeider en handlingsplan for barnet i på bakgrunn av den planen barneverntjenesten har utarbeidet og det som følger vedtaket, jf ovenfor. En slik plan må innehold hvordan institusjonen utfører eller ivaretar de beskyttelsestiltak som fremkommer i vedtaket.

Til slutt vil vi si at vi savner en nærmere vurdering av plassering av enslige mindreårige asylsøkere under 15 år. Ut fra vår vurdering kan det være tilfeller der mistanke om menneskehandle kan fremkomme i første møte med politiet, eller etter at de har flyttet inn på omsorgssentret. Skal barnet da plasseres i henhold til § 4-29 på barnevernsinstitusjon eller få tilbud om å bo på et omsorgssenter? Videre må det avklares om hvem som eventuelt skal ha vedtaksmyndighet i slike saker.

Fylkesmannen er av den mening at det hadde vært av stor betydning med utarbeidelse av et veiledningsskriv rettet mot barneverntjenesten i slike saker. Siden det kan synes som om det vil være få slike plasseringer, er det spesielt viktig med et veiledningsskriv som sikrer en forsvarlig og god praksis i håndtering av denne type saker.

Videre ønsker vi et skriv på hvordan tilsynsmyndigheten skal omtale disse plasseringer i sin tilsynsrapport. Vi tenker her spesielt på beskyttelsen av barnet.

Vergens rolle:

I høringsnotatet er det vist til at barnet, når det er uten sine opprinnelige verger, skal ha en verge/hjelpeverge som har i oppgave å være en stedfortreder for foreldrene og ivareta de juridiske sidene ved foreldreansvaret. Det fremgår imidlertid av forslaget at vergen/hjelpevergen ikke skal gis partsrettigheter under fylkesnemndssaken eller gis rett til å bringe saken inn for retten. Departementet viser til at barneverntjenesten vil ivareta hensynet til barnets beste, og barnet vil få oppnevnt en advokat til å ivareta sine interesser.

Fylkesmannen mener vergen bør gis partsrettigheter. Vi viser til at foreldre alltid er parter i sak for fylkesnemnda, både i sak om omsorgsovertakelse og i atferdssaker, også i saker der barnet selv er part og har advokat til å ivareta sine interesser. Vi mener verken barnets advokat eller barneverntjenesten kan ivareta de juridiske sidene ved foreldreansvaret fordi disse har andre roller. Vi viser også til at det ikke alltid vil være barnets egne meninger som kommer til uttrykk dersom barnet er utsatt for menneskehandel. Barnets rettsikkerhet ivaretas derfor best ved at vergen gis partsrettigheter, og at "foreldrestemmen" også kommer til uttrykk i sak for fylkesnemnda eller i retten.

Til del 6, økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet viser i høringen til at antallet saker om barn som kan være utsatt for menneskehandel vil kunne øke noe i forhold til i dag, men mener dette ikke medfører vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser. For Fylkesmannens del vil ikke forslagene i høringsnotatet medføre noen vesentlig økt bruk av ressurser. Vi mener imidlertid at forslaget i høringen vil kunne medføre et betraktelig merarbeid for enkelte av barneverntjenestene i Oslo og Akershus. Vi har grunn til å anta at disse sakene vil fordele seg på noen få barneverntjenester. Særlig utsatt er de sentrumsnære bydelene i Oslo, samt Asker kommune som er vertskommune for Hvalstad asylmottak. Merbelastningen vil følgelig i stor grad falle på de nevnte barneverntjenestene, og vil kunne bli ressurskrevende for disse.

FYLKESMANNEN I OSLO OG AKERSHUS

Fylkesmannen mener det er viktig at utviklingen av antall saker følges nøye. Vi mener det derfor vil være av stor betydning for fagområdet at det utarbeides et rapporteringssystem for saker barneverntjenesten har vært inne i. Dette vil gi oversikt over antall saker og hvilke barneverntjenester som har opparbeidet seg erfaring i å håndtere disse sakene.

Med hilsen

Gerd Reinsvollsvveen
avdelingsdirektør

Tove Narud
seksjonssjef

Godkjent og ekspedert i papirform uten underskrift.